

OCENA PROGRAMU NAUCZANIA POD KĄTEM ZGODNOŚCI Z PODSTAWĄ PROGRAMOWĄ

Nazwa programu: PROGRAM NAUCZANIA JĘZYKA ANGIELSKIEGO

Typ szkoły: liceum ogólnokształcące, liceum profilowane, technikum

Etap nauki: IV etap edukacyjny

Poziom: IV.0

Autorki programu: Maria Kłos, Anna Sikorzyńska, Barbara Czarnecka-Cicha

Wydany przez: Pearson Longman

Opis sposobu realizacji celów kształcenia i zadań edukacyjnych programu ustalonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego

Program nauczania odnosi się do wszystkich wymagań edukacyjnych opisanych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla poziomu IV.0, tj. dla uczniów rozpoczynających naukę języka angielskiego i, jak Autorki wskazują na stronie tytułowej programu, nie przygotowujących się do egzaminu maturalnego. Zawężenie odbiorców programu do grupy nie przygotowującej się do zdawania egzaminu maturalnego dotyczy uczniów przeciętnie zdolnych i wykazujących ograniczone zainteresowanie nauką języka. Nie ma przeciwwskazań, by uczniowie wykazujący duże zainteresowanie nauką języka angielskiego i o dużych zdolnościach mogli przystąpić do matury. Program trafnie i wyczerpująco rozwija zarówno cele kształcenia jak i treści nauczania oraz wskazuje sposoby ich realizacji. Główny nacisk kładziony jest na umiejętności wykorzystania środków językowych, których znajomość zakłada podstawa programowa. Dotyczy to recepcji, produkcji, interakcji i mediacji opisanych w podstawie programowej jako rozumienie, tworzenie, przetwarzanie i reagowanie na wypowiedzi. Program zakłada też efektywność nauczania języka angielskiego zgodnie z poziomami Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia językowego – A1/A2. Daje to możliwość realizacji jednego z ważniejszych założeń podstawy programowej, tj. kształtowanie u uczniów postaw warunkujących sprawne i odpowiedzialne funkcjonowanie we współczesnym świecie oraz poszanowanie dla innych kultur i tradycji. Postawy takie wzmocnione są w programie propozycjami wykorzystania na zajęciach różnorodnych źródeł informacji, nowoczesnych technologii oraz obcojęzycznych zasobów audiowizualnych.

Ponadto rozwinięte w programie treści nauczania zawierające różnorodną tematykę, gwarantują odniesienia do zadań szkoły w zakresie jej działalności dydaktycznej i wychowawczej. Cenną cechą programu jest nie tylko opis nauczania języka, ale także procesu efektywnego uczenia się poprzez wprowadzanie optymalnej autonomii ucznia na zajęciach, popartej rzetelną diagnozą i instrukcją. Określono także propozycje działań dotyczących pracy z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Opis szczegółowych celów kształcenia i wychowania zawartych w programie

Szczegółowe cele kształcenia i wychowania są zgodne z zapisami podstawy programowej dla IV etapu edukacyjnego i obejmują wszystkie umiejętności zapewniające uczniom sprawne komunikowanie się w mowie i piśmie w języku obcym. Jednym z ważniejszych celów kształcenia jest opieranie działań edukacyjnych na kluczowych umiejętnościach uczniów po III etapie edukacyjnym w obrębie języka ojczystego i / lub innego języka obcego nowożytnego.

Osiąganie celów wychowawczych, choć nie zostało opisane szczegółowo w programie, wydaje się być naturalne poprzez dobraną odpowiednio tematykę i metody nauczania,

wzmacniające u uczniów tolerancję i otwartość na inne kultury, przyjmowanie odpowiedzialności za naukę, skuteczne porozumiewanie się w różnych sytuacjach, efektywne współdziałanie w zespole, rozwijanie osobistych zainteresowań, planowanie pracy, systematyczność działań (szczególnie podkreślana w programie), podejmowanie decyzji, gotowość podejmowania ryzyka m.in. poprzez wprowadzanie prac projektowych mających zapewnić autonomię uczniom i autentyczność języka.

Opis zgodności treści programu z podstawą programową

Treści zawarte w programie są zgodne z podstawą programową. Ogólne założenia podstawy dają możliwość dość dowolnego doboru i łączenia treści szczegółowych, co też arbitralnie i trafnie zrobiły Autorki programu, wskazując jednocześnie, że dobór tematyki do funkcji języka jest tylko propozycją. Autorki doprecyzowały treści podstawy przyporządkowując tematykę wprowadzanego słownictwa do funkcji i sytuacji językowych oraz proponując listę struktur gramatycznych w obrębie wszystkich części mowy.

Opis osiągania celów kształcenia i wychowania z uwzględnieniem możliwości indywidualizacji pracy w zależności od potrzeb i możliwości uczniów oraz warunków dydaktycznych

Program zakłada osiągnięcie celów kształcenia i wychowania, jako odpowiedzialność zarówno osób kierujących procesem uczenia się (organizowanie i kreowanie procesu nauczania w najbardziej efektywny sposób dla danego zespołu uczniowskiego) jak i samych uczących się (pełna aktywność, świadome uczestnictwo w zajęciach, systematyczne i rzetelne wykonywanie zadań pod kierunkiem nauczyciela i samodzielnie). Autorki określają bardzo szczegółowo warunki osiągania celów kształcenia w obrębie rozumienia wypowiedzi – słuchania i czytania oraz w obrębie tworzenia wypowiedzi – mówienia i pisania. Wskazują przy tym na metody pracy z uczniem zapewniające przede wszystkim umiejętne i skuteczne komunikowanie się oraz na techniki nauczania i uczenia się dostosowane do indywidualnych potrzeb i zainteresowań uczniów. Mimo sugerowanego przez Autorki programu nauczania w grupach o podobnym poziomie znajomości języka, rzeczywistość szkolna wymaga od nauczycieli radzenia sobie z niejednorodnym zespołem uczniów. Stąd proponowany eklektyzm (Autorki proponują w zależności od obszaru nauczania języka m.in. podejście komunikacyjne, metoda indukcyjna, audiolingwalna, podejście leksykalne, Task-Based Learning, techniki metody gramatyczno-tłumaczeniowej i kognitywnej), oraz wskazówki do rozwijania motywacji i autonomii, a także pomagania uczniom dysfunkcyjnym (dysgrafia, dysortografia, zaburzenia słuchu) w osiągnięciu założonych celów. Ciekawą propozycją w tym zakresie jest zachęta Autorek do stworzenia tzw. planu pracy dydaktycznej mającego pomóc nauczycielowi m.in. w perspektywnym spojrzeniu na organizację procesu nauczania języka.

Opis założonych osiągnięć ucznia

Podstawa programowa przewiduje optymalny, ale minimalny poziom wymagań ogólnych i szczegółowych. Program zaś opisuje treści nauczania i umiejętności umożliwiające osiągnięcie wyższych kompetencji językowych w przypadku uczniów wykazujących większe zainteresowanie językiem obcym, co daje nauczycielowi możliwość elastycznego podejścia do zakładanych osiągnięć uczniów. Wymagania programowe rozpisane zostały w trzech kategoriach: ogólne kryteria oceniania, postawy i umiejętności

ponadprzedmiotowe, wiadomości i umiejętności przedmiotowe. Założone osiągnięcia uczniów ułożone są na trzech poziomach: podstawowym, rozszerzonym i dopełniającym.

W przypadku programu nauczania ogólnego, uwzględniającego dotychczasową podstawę programową kształcenia ogólnego określoną w rozporządzeniu MENiS z dnia 26 lutego 2002r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. Nr 51, poz. 458, z późn. zm.) – opis założonych osiągnięć ucznia z uwzględnieniem standardów wymagań będących podstawą do przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów, określonych w przepisach rozporządzenia MEN z dnia 10 sierpnia 2001r. w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów (Dz.U.Nr 92, poz.1020, z późn. zm.)

Nie dotyczy.

Propozycje kryteriów oceny i metod sprawdzania osiągnięć ucznia

Autorki programu zwracają uwagę na współdziałanie nauczyciela i ucznia w procesie oceniania. Szczególną rolę przypisują systematyczności i rzetelności informacji zwrotnej o rezultatach pracy ucznia, opartej na akceptowanych przez obie strony zasadach. Autorki proponują hierarchiczny układ poziomu wymagań dla uczniów - od poziomu podstawowego, poprzez rozszerzony do dopełniającego w zakresie wszystkich nauczanych treści i umiejętności. Ważnym elementem oceny, jakkolwiek nie byłaby wyrażona (np. oceną szkolną), jest komentarz do niej, dający uczniowi pełną informację o osiągnięciach, postępach i, co ciekawe, także instrukcję o sposobie niwelowania braków programowych. Pomaga to szczególnie w zakresie samokontroli, samooceny i samodzielności ucznia. Autorki wskazują także na istotną rolę oceniania w procesie nauczania poprzez kontrolę bieżącą (we wszystkich ogniwach lekcji), etapową, semestralną i końcoworoczną. Autorki podkreślają fakt, iż ocena nie powinna mieć charakteru nagrody (co często zdarza się w przypadku tzw. ocen za aktywność), ale przede wszystkim nieść informację zwrotną. Ważnym jest też, by mimo różnic w podejściu do oceniania osiągnięć uczniów, stosować ocenianie kryterialne, nie intuicyjne.

Poprawność programu pod względem merytorycznym

Program jest poprawnie skonstruowany pod względem merytorycznym. Uwzględnione są w nim umiejętności przewidziane w podstawie programowej. Zakres materiału leksykalnego i gramatycznego został w programie zbudowany na bazie ogólnych zagadnień z podstawy programowej. Konstrukcja programu umożliwia nauczycielowi dowolny rozkład treści nauczania w obrębie poziomu IV.0 w zależności od rozkładu godzin np. w cyklu trzyletnim. Atutem jest zatem proponowana elastyczność w doborze treści dla każdego roku nauki.

Poprawność dydaktyczna programu – (materiał przystępny dla uczniów, uszeregowany materiał zgodnie z zasadą stopniowania trudności, uwzględniający zainteresowania i potrzeby uczniów, różnorodność metod, uwzględniający indywidualizację kształcenia):

Program daje duże możliwości adaptacji zarówno jeśli chodzi o stopniowanie trudności jak i dobór treści. Szczególnie przyjazny dla ucznia w tym zakresie wydaje się być podział na poszczególne poziomy wymagań – podstawowy, rozszerzony i dopełniający.

Tematyka poruszana w poszczególnych częściach programu jest zróżnicowana, bogata, rozwijająca zainteresowania uczniów w wielu dziedzinach. Program proponuje wiele metod dydaktycznych, w tym wspierających autonomię ucznia i jego indywidualne potrzeby edukacyjne. Szczególnie przyjazne uczniowi wydają się być założenia oceniania osiągnięć, gdzie poza informacją zwrotną zaleca się wskazywanie technik skutecznego uczenia się. Atrakcyjne dla ucznia będą niewątpliwie zalecane przy realizacji programu nowoczesne technologie (tablica interaktywna, ćwiczenia on-line, płyty, etc.)

Ocena możliwości realizacji treści wykraczających poza podstawę programową zawartych w programie

Proponowana w programie indywidualizacja i samodzielność ucznia, wzmacniane poprzez umiejętności korzystania z różnych źródeł wiedzy, mogą umożliwić uczniom osiagającym poziom dopełniający realizację treści wykraczających poza podstawę programową.

Ocena możliwości planowania i realizacji wybranego programu w cyklu trzyletnim

Zaletą tego programu jest elastyczne podejście do realizacji treści nauczania w cyklu trzyletnim. Pewne czynniki, które mogą wpływać na ilościowy dobór elementów treści nauczania, nie powinny mieć wpływu na jakościowy dobór tychże treści. Autorki zwracają uwagę, by nauczyciele koncentrowali się na realizowaniu programu, a nie podręcznika. Wskazują także na staranne planowanie pracy z programem z uwzględnieniem kalendarza realnej liczby godzin języka w poszczególnych semestrach i latach.

Ocena interdyscyplinarności programu (łączenie treści z innymi przedmiotów)

Program zawiera treści i zagadnienia tematyczne łączące wiedzę językową z wiedzą z innych przedmiotów. Taka jest zresztą specyfika nauczania języka obcego nowożytnego. Zapewnia to już podstawa programowa wskazując na tematykę treści nauczania (np. kultura, nauka i technika, świat przyrody, sport, państwo i społeczeństwo, praca, itp.) Stąd też w programie znajdują się m.in. zagadnienia z geografii, przyrody, historii i społeczeństwa, ekologii, biologii, wiedzy o kulturze, podstaw przedsiębiorczości.

Przedmioty:

Geografia, historia, historia i społeczeństwo, biologia, przyroda, podstawy przedsiębiorczości, wiedza o kulturze, wiedza o społeczeństwie.

Zawartość treści wychowawczych zawartych w programie zgodnych z podstawą

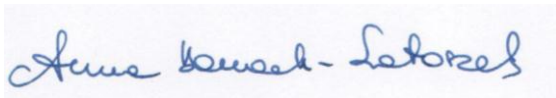
Treści nauczania oraz metody zaproponowane w programie umożliwiają realizację wielu zagadnień wychowawczych, w tym:

- otwartość na odmienne kultury, walka ze stereotypami, zapobieganie wszelkiej dyskryminacji, kształtowanie postaw obywatelskich;
- uczenie się współpracy w zespole, podejmowania decyzji i ryzyka, przestrzegania reguł, współodpowiedzialność za sukcesy i porażki, wzajemna pomoc,
- kształtowanie takich cech jak: dociekliwość, rzetelność, wytrwałość i upór w dążeniu do celu, systematyczność, dyscyplina wewnętrzna i samokontrola, poczucie własnej wartości;
- dostrzeganie problemów zagrożeń cywilizacyjnych i możliwości ochrony środowiska,

- wzmacnianie zachowań profilaktycznych w zakresie ochrony zdrowia,
- gotowość uczestnictwa w kulturze i podejmowania inicjatyw.

Opis kompatybilności programu z podręcznikami.

Realizacja programu jest możliwa przy użyciu dowolnych podręczników z poziomów A1/A2 – elementary, pre-intermediate. Jak proponują Autorki, dla uczniów wykazujących zainteresowanie nauką języka mogą to być także w kolejnych latach nauki podręczniki z poziomu intermediate (B1).

Anna Banach-Latoszek

nauczyciel dyplomowany,
egzaminator maturalny i gimnazjalny z języka angielskiego,
trener na szkoleniach dla kandydatów na egzaminatorów,
dyrektor LO im. Tadeusza Kościuszki w Gostyninie